

Vlaams
Parlement

ingediend op **591** (2015-2016) – Nr. 3
6 april 2018 (2017-2018)

Verslag van de hoorzitting

namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn
uitgebracht door Robrecht Bothuyne en Johan Danen

over de conceptnota voor nieuwe regelgeving

van Andries Gryffroy

betreffende het innovatief delen en financieren
van zonne-energie

Samenstelling van de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn:

Voorzitter: Tinne Rombouts.

Vaste leden:

Piet De Bruyn, Andries Gryffroy, Bart Nevens, Axel Ronse, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele;
Robrecht Bothuyne, Lode Ceyskens, Tinne Rombouts, Valerie Taeldeman;
Gweny De Vroe, Lydia Peeters;
Rob Beenders, Bruno Tobback;
Johan Danen.

Plaatsvervangers:

Jelle Engelbosch, Sofie Joosen, Jos Lantmeeters, Jan Peumans, Grete Remen, Sabine Vermeulen;
Sonja Claes, Jos De Meyer, Bart Dochy, Orry Van de Wauwer;
Mathias De Clercq, Willem-Frederik Schiltz;
Bert Moyaers, Els Robeyns;
Elisabeth Meuleman.

Toegevoegde leden:

Stefaan Sintobin;
Hermes Sanctorum-Vandevoorde.

Documenten in het dossier:

- 591** (2015-2016) – Nr. 1: Conceptnota voor nieuwe regelgeving
- Nr. 2: Verslag

INHOUD

I.	Toelichtingen	4
1.	3E.....	4
1.1.	Voorstelling 3E	4
1.2.	Situering advies.....	4
1.3.	Virtual net metering	5
1.4.	Rekenvoorbeelden	5
1.5.	Advies.....	6
2.	Vlaams Energieagentschap.....	7
3.	Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt	7
II.	Vragen en opmerkingen van de leden.....	7
1.	Tussenkomst van Lydia Peeters	7
2.	Tussenkomst van Andries Gryffroy	7
3.	Tussenkomst van Dirk de Kort	8
4.	Tussenkomst van Bart Nevens	8
5.	Tussenkomst van Johan Danen	8
6.	Tussenkomst van Rob Beenders.....	8
7.	Tussenkomst van Tinne Rombouts	8
III.	Antwoorden	9
1.	3E.....	9
2.	Vlaams Energieagentschap.....	10
3.	Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt	11
4.	Aansluitende vragen en antwoorden	11
	Gebruikte afkortingen.....	13
	Bijlagen: zie dossierpagina op www.vlaamsparlement.be	

De Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn hield op 14 maart 2018 een hoorzitting in het kader van de conceptnota voor nieuwe regelgeving van Andries Gryffroy betreffende het innovatief delen en financieren van zonne-energie (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 591/1).

Op 8 juni 2016 werd in het Vlaams Parlement de conceptnota voor nieuwe regelgeving van Andries Gryffroy betreffende het innovatief delen en financieren van zonne-energie toegelicht en vond daarbij een eerste bespreking plaats (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 591/2).

Intussen werd op 24 juni 2016 ook het Zonneplan door de Vlaamse Regering goedgekeurd waarin het idee van zonnedelen werd opgenomen (*Parl.St.* VI.Parl. 2015-16, nr. 848/1).

In een vraag om uitleg over de uitvoering van zonnedelen in Vlaanderen van Andries Gryffroy aan minister Bart Tommelein (*Vragen om uitleg*, VI.Parl. 2017-18, nr. 43), behandeld in de commissie van 4 oktober 2017, werd op basis van een nota van het VEA gesteld dat het Nederlandse model niet toepasbaar zou zijn in Vlaanderen. Ook de mogelijkheden van de blockchaintechnologie kwam er ter sprake.

Teneinde deze problematiek uit te diepen nodigde de commissie dan ook de auteurs van deze nota's, het VEA en 3E, uit voor een hoorzitting. Gezien de nota ook in nauw overleg met de VREG werd opgemaakt werden ook zij uitgenodigd. De volgende sprekers kwamen hierbij aan bod: Ruben Baetens en Antoon Soete namens 3E, Wim Buelens namens het VEA en Pieterjan Renier, algemeen directeur, namens de VREG.

De bedoelde nota en de bij de toelichting gebruikte presentatie zijn terug te vinden op de [dossierpagina](#) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

I. Toelichtingen

1. 3E

1.1. Voorstelling 3E

Ruben Baetens legt uit dat 3E een energiebedrijf is dat focust op consulting en data services. Het is gespecialiseerd in zon, wind en opslag; het ontwerpen van duurzame gebouwen, wijken en sites; en de markt- en net-integratie van zon, wind, opslag en gebouwen. Naast adviseren houdt 3E zich ook bezig met SynaptiQ, dat vandaag 18GW aan zon en wind in real time monitort. Het platform werd recent uitgebreid met SynaptiQ Building, dat gebouwen controleert op basis van artificiële intelligentie en op die manier tot 40% energie kan besparen zonder ingrepen in het gebouw. Drie recente spin-offs zijn FLiDAR, een hardwarebedrijf dat meetcampagnes uitvoert voor offshore wind; Xant, een bedrijf met kleine windturbines; en Wattson, een ESCO die investeert in energie-efficiëntie voor scholen en rusthuizen.

1.2. Situering advies

Vandaag presenteert 3E een update van de nota die het vorig jaar schreef op vraag van het VEA over het toen nog relatief onbekende zonnedelen. Uitgangspunt is het scenario dat er over twee jaar geen prosumententarief is maar wel een nieuwe tariefstructuur, waarin injectie en afname verschillend worden

gevaloriseerd, de saldering bij voorkeur gebeurt tussen digitale meters en met een maximale match tussen technische en financiële baten.

1.3. Virtual net metering

VNM is een neutrale term voor salderen of energietransfer, terwijl zonedelen een derdepartijfinanciering is met al dan niet participatief karakter, die vandaag al gebeurt via ESCO's en coöperaties, die erin investeren in functie van een dividend. Belangrijk zijn de ontzorging door een professionele partij en het rendement dat afhankelijk is van de graad van eigen gebruik. Vandaag wordt echter meer en meer gepraat over saldering of vergoeding via de energieleverancier, in de vorm van ofwel een voorschot op de energiefactuur, ofwel een transfer of energy.

De eerste mogelijkheid, het dividend als voorschot, zorgt volgens 3E niet voor extra rendement, alleen voor kosten. Leveranciers fungeren immers als bank, met bijhorend risico. Indien de transfer niet automatiseerbaar is, dreigt een potentieel concurrentieel nadeel. De enige argumenten pro zijn ontzorging en het psychologische aspect van de dalende energierekening.

De tweede mogelijkheid corrigeert via kWh. Bij VNM vindt de energieoverdracht plaats van geproduceerde volumes, bij voorkeur per kwartier. Vandaag wordt daarbij meestal alleen gepraat over het commoditydeel, dat van de leverancier afhangt. Dergelijke transfer is overigens reeds geregeld op het hogere niveau van Elia in de Elektriciteitswet voor R3. VNM voor zonedelen bestaat ook al in Nederland met 'Salderen op afstand', in Frankrijk met 'L'autoconsommation collective' en in Griekenland. Duitsland biedt enige tegenstand door aan de Europese Commissie een aanpassing te vragen van de definitie van eigen verbruik. Die discussie is nog niet afgesloten. In Californië bestaat het al sinds 2010.

1.4. Rekenvoorbeelden

Daarop presenteert de spreker een aantal rekenvoorbeelden, die gebaseerd zijn op de commodityprijzen uit de marktmonitor van de VREG, en de aannames van een terugleververgoeding van 3,5 cent per kWh, uitsluitend laagspanning, een tariefstructuur zoals die in de recente studie van VITO 2/2018, en uitsluitend transfer of energy aan de leverancierszijde. De spreker merkt wel op dat er in Nederland sprake is van terugleververgoeding van 5 tot 11 cent per kWh, en dat de CAPEX voor een PV-installatie tussen 900 en 1400 euro per kWp ligt.

Transfer of energy beperkt tot tijdelijke overschotten

In het eerste scenario is de transfer of energy beperkt tot tijdelijke overschotten. Het geeft een idee van de meerwaarde van VNM en peer-to-peertrading (p2p). In het tweede scenario betreft de transfer alle opgewekte stroom van opstalhouder naar eigenaar. Beide zijn uitgewerkt voor vijf cases. In de eerste wordt alle PV lokaal verbruikt, omdat de installatie klein is dan wel het verbruik heel hoog; de tweede is een variant met alleen hoog weekverbruik; de derde betreft een school, met lage benutting en dekkingsgraad; in de vierde, een sportclub, zijn die nog lager; in de laatste gaat het om overdimensionering.

Blijkt dat men in het eerste scenario in de ideale case met hoog verbruik en hoge dekkingsgraad ongeveer 190 euro per kWp per jaar aan OPEX wint door de PV-installatie. Met een lagere dekkingsgraad, waarin men injecteert tegen een lagere prijs dan die voor latere afname van het net, daalt dat tot 110 euro voor de school en tot nog minder voor de sportclub. Directe saldering van de overschotten bij de eigenaars van de installaties levert een lichte winst op tegenover de

verkoop tegen lagere marktprijzen, met name voor de sportclubs, die veel injecteren (ongeveer 20 euro per kWp).

De eerste conclusie is dat een lage dekkingsgraad voor veel waardeverlies zorgt, van 190 naar 80 euro per jaar, waarvan een klein deel (10%) door saldering kan gerecupereerd worden. In het beste geval, dat van de sportclub wordt wel 25% waarde gecreëerd maar een batterij zou veel beter doen en het niveau van het hoog weekverbruik halen, al heeft die dan weer een hoge CAPEX, waardoor zij vandaag nog niet rendabel is. De mogelijke winst uit de transfer of energy hangt af van het verschil tussen injectie- en afnametarief. Hoe kleiner dat laatste, hoe kleiner het eerste.

Transfer of energy van alle lokaal opgewekte stroom

In het tweede scenario, waarin wordt verondersteld dat de transfer dient om de PV-installatie te financieren, moet bijkomend het onderscheid worden gemaakt tussen de winst van de opstalhouder en die van de eigenaar. In de ideale case met hoog verbruik haalt de eerste nog altijd 140 euro per jaar winst door de PV-installatie, met name door de niet-overgedragen ODV- en netkosten. In de sportclubcase is de winst gereduceerd tot bijna 40 euro per jaar. De eigenaar ziet tussen 38 en 57 euro correctie per jaar op zijn factuur, respectievelijk bij een digitale (saldering per kwartier) en analoge meter (saldering per jaar).

Opvallend is dat 40 tot 70% van de gerealiseerde waarde bij de opstalhouder blijft, indien alleen transfer of energy gebeurt van de commodity (het leveranciersdeel). In het geval van de school wordt tussen 7 en 19 euro per kWp-waarde gecreëerd, ongeveer even veel als in het eerste scenario. In dat van hoog verbruik wordt bij saldering naar een digitale meter juist waarde vernietigd, met name als de fysieke dekkingsgraad voor de opstalhouder hoog is en de virtuele bij de eigenaar laag.

Conclusie rekenvoorbeeld

De spreker vat samen dat een transfer die beperkt is tot tijdelijke energieoverschotten de waarde kan verhogen met 5 tot 29%, maar het verlies bij lage dekkingsgraad slechts beperkt compenseert. Bij hoge dekkingsgraad is de impact beperkt, maar bij een lage is een batterij potentieel interessanter. Transfer van alle opgewekte energie doet 30 tot 60% van de waarde achterblijven bij de eigenaar, waardoor voor de rest van de financiering een dividend nodig blijft. Verder is er een beperkt gevaar voor waardeverlies bij saldering van hoge naar lage dekkingsgraad.

1.5. Advies

3E adviseert op grond daarvan om, als VNM het objectief is en de enige remuneratie, ook de ODV's mee te corrigeren. Op die manier stijgt de waarde van eigen gebruik van 6 tot 9 cent per kWh naar 13 tot 16 cent per kWh, en worden de net-gebonden kosten gevaloriseerd aan de netaansluiting, en de niet-netgebonden kosten bij de eigenaar. Bij voorkeur gebeurt dit tussen installaties die aangesloten zijn op hetzelfde spanningsniveau, vanwege de uiteenlopende ODV-berekeningen.

De spreker merkt wel nogmaals op dat amper waarde gecreëerd wordt door transfer of energy en dat er mogelijk zelfs wordt vernietigd. De voornaamste bijdrage blijft psychologisch. Daarom stelt 3E voor een stap verder te gaan en zich te laten inspireren door het Franse systeem van 'autoconsommation collective', dat VNM toelaat voor alle kosten, voor zover collectief. Dat wordt strikt gedefinieerd als: alle partijen zijn gebonden door één rechtspersoon;

productie en afnemers worden gevoed door hetzelfde substation; alle partijen hebben een digitale meter, waardoor alles kan gefactureerd worden op basis van een geaggregeerde meter. Bij een technologieneutrale formulering is dit toepasbaar op appartementsgebouwen of buurtbatterijen.

Hij concludeert dat er geen *passe-partout* is voor alle cases van zonnedelen. Bij gebrek aan digitale meters, realtime transfer of energy of hetzelfde spanningsniveau stelt 3E voor zonnedelen te behouden als financieel product en via een dividend te vergoeden. Als alle partijen wel digitale meters hebben, er realtime transfer is evenals technische nabijheid, kan men zonnedelen opvatten als VNM met meerwaardecreatie.

2. Vlaams Energieagentschap

Wim Buelens schetst de context waarin de genoemde nota tot stand is gekomen. Zij biedt een overzicht van de theoretische mogelijkheden voor de saldering van componenten van de elektriciteitsfactuur. Dat werd bekeken voor verschillende gevallen: de klassieke huiseigenaar met zonnepanelen op het dak, het appartementsgebouw met dezelfde leverancier en met verschillende leveranciers, en verbruikers op verschillende locaties.

Ondertussen werd door Eandis en Infrac een proefproject zonnedelen opgestart, waarvan tegen het najaar resultaten worden verwacht. Verder nam het VEA maatregelen ter promotie van zonnepanelen in het kader van het Zonneplan, die hij opsomt. De spreker vermeldt nog een studiedag van FEBEG, de voorliggende conceptnota, de uitrol van de digitale meters en veel overleg over de aanpak van de tariefstructuur.

3. Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt

Pieterjan Renier bevestigt dat ook de VREG voor input zorgde in de genoemde nota. In het jaar dat ondertussen verstreek, zijn de geesten gerijpt. Zelf publiceerde de VREG in het begin van het jaar een rapport over de herziening van de tariefstructuur, dat werd opgemaakt door VITO. Het behandelt aspecten als hernieuwbare energie, kostenreflectie, complexiteit, rationeel netgebruik en natuurlijk de impact van zonnedelen.

II. Vragen en opmerkingen van de leden

1. Tussenkomen van Lydia Peeters

Lydia Peeters vraagt naar een verklaring waarom de Vlaamse terugleververgoeding zoveel lager is dan de Nederlandse. Wordt het zonnedelen als een nieuw businessmodel aangezien?

2. Tussenkomen van Andries Gryffroy

Andries Gryffroy betreurt dat de heer Buelens geen commentaar had bij een bepaalde tabel. Zijn er decretale aanpassingen nodig om zonnedelen een kans te geven of niet? Dat is voor het parlement belangrijker dan het businessmodel, want dat is een zaak van de marktwerking.

Verder wijst hij er op dat, wat de commodityprijzen betreft, sommige scholen en sportclubs geen laag- maar middenspanning hebben. Klopt het dat 3E in zijn vergelijking uitging van laagspanning?

3. Tussenkomst van Dirk de Kort

Dirk de Kort denkt dat een meer decentrale aanpak belangrijk is in de zoektocht naar hernieuwbare energie, zonder dewelke men vraagtekens kan plaatsen bij elektromobiliteit als vorm van vergroening. Houdt men daarmee rekening in de keuze voor een businessmodel?

Verder waren het VEA en de VREG zeer beknopt naar zijn oordeel.

4. Tussenkomst van Bart Nevens

Bart Nevens attendeert op de doelstellingen die lokale besturen moeten halen die het Burgemeestersconvenant hebben onderschreven. Zij beschikken over gebouwen met grote dakoppervlaktes, die ruimte hebben voor andere zonnepanelen dan voor eigen gebruik. Is het wijs daarvan gebruik te maken los van de energetische waarde van het gebouw zelf? Hij waarschuwt voor zonnepanelen op niet-geïsoleerde daken.

Dergelijke investeringen in grote oppervlakten vereisen bijkomende investeringen in het distributienet, zeker als elk gebouw potentieel energieopwekker wordt. Wie draagt die kosten, bijvoorbeeld bij een grote landbouwloods te midden van agrarisch gebied? Hij pleit ervoor ook die kosten in de afweging te betrekken.

Verontrustend is verder dat bewoners van gewone woningen met overcapaciteit de neiging vertonen minder zuinig met energie om te springen door bijvoorbeeld dag en nacht hun terras te verwarmen. Hoe kan men daarop een antwoord bieden?

Hoe kan zonnedelen op sociale woningen toegepast worden in functie van het capaciteitstarief?

5. Tussenkomst van Johan Danen

Johan Danen wil weten hoe operationeel het Franse model inmiddels is.

Kan zonnedelen middelgrote PV-installaties, die thans nauwelijks opgericht worden in Vlaanderen, stimuleren?

Zijn er mogelijkheden om het verhaal, dat thans vooral met ingenieurslogica wordt verteld, eenvoudiger te maken voor de mensen thuis? Valt de korting op de factuur voor bijvoorbeeld sporters die investeren in panelen op hun dak, zonder veel juridische clausules te implementeren? Of blijft die ingewikkeldheid nodig?

Ook hij is geïnteresseerd in de decretale aanpassingen die nodig zijn.

6. Tussenkomst van Rob Beenders

Rob Beenders blijft een en ander ingewikkeld vinden. Zonnedelen kan pas een succes worden als ook niet-ingenieurs het begrijpen, volgens hem. Hij pleit ervoor om werk te maken aan een verstaanbare vertaling.

7. Tussenkomst van Tinne Rombouts

Tinne Rombouts treedt die zorg bij. Iedereen is de idee van meer participatie, meer financiering en meer groene energie genegen, maar is wat voorligt de beste psychologische aanpak om de op zich verantwoorde, maar ingewikkelde technische modellen te realiseren? Kan het niet eenvoudiger? Blijven bij VNM de

baten opwegen tegen de kosten in het perspectief van de investeringen die ervoor nodig zijn? Wat leert de Franse ervaring?

Ook zij wil vernemen wat allemaal nog nodig is, zowel infrastructureel als decretaal, om een en ander te realiseren.

III. Antwoorden

1. 3E

Ruben Baetens legt uit dat het bedrag van de terugleververgoeding in de rekenvoorbeelden, 3,4 cent per kWp, ontleend is aan de huidige bidirectionele teller en aan de PPA's die grote wind- en zonneparken krijgen. Het komt neer op de langetermijnmarktprijs, gecorrigeerd met 10% voor balancering. In Nederland zijn er veel meer van die meters, waardoor de markt vrijer is. De meeste leveranciers geven de gewone afnameprijs terug, zelfs als de teller onder nul draait, of zelfs meer, als bijzonder aanbod om premiumklanten te binden.

Verder klopt het dat alle prijzen op basis van laagspanningstarieven werden berekend. De middenspanningstarieven liggen lager, ongeveer 4,5 cent per kWh in plaats van meer dan 6 cent per kWp. Als men alle overschotten tegen die laatste prijs saldeert, wordt het bedrag van 19 euro per kWp bijna verdubbeld met 18 euro, op voorwaarde dat het geldt voor alle waarden. Ingeval van peer-to-peertrading zit men met twee prijzen (vraag en aanbod) en is het onwaarschijnlijk dat men alles kan traden tegen de hoogste prijs. Beide zijden willen immers winst halen, waardoor men de 18 euro weer moet delen door twee. Bij saldering van midden- naar laagspanning zijn het in feite de leveranciers die moeten bijpassen in de waardenstroom, want het geld komt van hen. Hetzelfde geldt voor ODV's.

Wat het decretaale betreft, kan zonnedelen nu al via ESCO's en coöperatieven. Dat banken erin investeren, wijst erop dat de regeling al relatief goed is. Bij de VREG is wel juridisch werk als men transfers per kwartier wil invoeren, of VNM op wijkniveau.

Bij VNM is de aanpak vanzelf decentraal, waarin men op wijkniveau incentives geeft voor om het even wat: zonnedelen, samen investeren in een batterij of in vraagsturing. Op die manier creëert VNM ook waarde door ervoor te zorgen dat bepaalde investeringen in het laagspanningsnet niet nodig zijn.

Bij gebouwen met een grote oppervlakte zijn voorafgaande investeringen in energie-efficiëntie in elk geval interessanter: eerst naar de vraagzijde kijken en pas dan naar de PV op het dak. Bij het salderen van stroom op een plaats waar hij vrijwel niets waard is (bijvoorbeeld op het dak van de kerk) naar een plaats waar hij veel waard is, moet men telkens de rekening maken: wie past het verschil bij? Als dat telkens de leverancier is, moet men zien of hij niet te veel op kosten wordt gejaagd voor een algemene uitrol, waarschuwt de spreker.

De VREG werkt vandaag aan AmFT, aansluiting met flexibele toegang. Bij de aanvraag van een grote PV-installatie evalueert de netbeheerder of er investeringen nodig zijn, en zo ja, of ze rendabel zijn, dat wil zeggen zichzelf terugbetalen. Indien niet, wordt AmFT overwogen, waardoor de netbeheerder op een aantal momenten van het jaar de PV kan loskoppelen, omdat de spanning te fel wordt opgedreven dan wel voor stroomcongestie wordt gezorgd. In het contract wordt bepaald dat alle afgebroken stroom wordt vergoed door de netbeheerder en wat het maximum is van die 'curtail' voor de vrijwaring van de businesscase. De

spreker merkt op dat hij de stand van zaken niet kent voor dit voorstel dat midden vorig jaar in de studie stond.

Hij treedt bij dat vandaag bij overcapaciteit minder zuinig wordt omgesprongen met energie. Aangezien de teller niet onder nul draait, is al die stroom gratis en wordt hij verspild. Met een digitale meter kan men aan die stroom echter verdienen, wat een incentive is voor rationeel gebruik.

Het Franse model is vrijwel nog niet operationeel, behalve in industrieparken, waar veel gebouwen dezelfde eigenaar hebben. 3E vraagt uitdrukkelijk niet om het te kopiëren, wel om zich er door te laten inspireren. Belangrijker is dat er de decretale link is met de technische infrastructuur, waardoor bij optimalisatie technische en financiële baten veel meer overeenkomen, wat een duurzamer systeem oplevert.

Een compensatie via de factuur in euro's is niet complex, maar, zoals gezegd, schuift men daarmee eens te meer een verantwoordelijkheid naar de leverancier. Het alternatief van VNM is wel redelijk complex, geeft hij toe. Hij herhaalt dat het geen standaardoplossing is voor zonnedelen, waarvoor men beter de financiële aanpak kiest, behalve voor wijken die verder willen gaan. Daar zit toekomst in VNM, zeker in het licht van de Europese Energy Communities, met als voordeel dat het daarnaast ook kan werken voor appartementsgebouwen, buurtbatterijen, elektrisch laden en sturing.

Antoon Soete gaat in op de vraag hoe men een dergelijke, redelijk technische materie in de markt kan zetten. In het reeds door 3E opgerichte ESCO-bedrijf wordt PV altijd gecombineerd met energiebesparing. Het beschouwt het eerste juist als een hefboom om het tweede bankable te maken, ook al is het aantal businessmodellen nog beperkt. PV genereert thans immers vooral waarde door eigen verbruik en niet door de injectie tegen een lage prijs op het net, maar toch kan men een mooie terugverdientijd van 7 tot 8 jaar genereren.

Wat de decretale aanpassingen betreft, suggereert hij om voortaan in de normen voor industriebouw rekening te houden met de extra ballast van PV-panelen (15kg/m²), mede omdat de harde concurrentiestrijd bouwers voert tot zo licht mogelijke staalconstructies. Hij wijst erop dat deze sector op dit moment grotendeels vrijgesteld is van EPB-plichten. Dergelijke zaken, die het rendement van PV-investeringen verbeteren, zijn volgens hem niet zo moeilijk om aan te passen.

2. Vlaams Energieagentschap

Wim Buelens vraagt zich af of ook in Vlaanderen met de toekomstige toename van installaties met bidirectionele teller geen markt met aanzienlijk hogere terugleververgoedingen zal ontstaan zoals in Nederland, wat tot meer rendabele projecten kan leiden.

Wat de ingewikkeldheid betreft, wijst hij op het Franse idee om een organisatie aan te wijzen die het salderingscomplex opvolgt om het verbruik te optimaliseren en het net zo weinig mogelijk te belasten.

Middelgrote daken komen inderdaad weinig aan bod, stelt het VEA vast, dat daarom de steuncategorieën verder opsplijste. Terwijl er vroeger één was van 10 tot 250 kW, zijn er nu twee: van 10 tot 40, en van 40 tot 250 kW. In de eerste wegen de kosten verbonden aan de netaansluiting immers zwaarder door in verhouding tot het beperkte vermogen. Omdat die nu in rekening worden gebracht, zouden dergelijke projecten voortaan een correcte vergoeding moeten krijgen.

Tot slot geeft hij de gevraagde toelichting bij de tabel op het einde van de nota, die een overzicht biedt van de eerdere inhoud van de nota. De eerste kolom geeft de componenten van de factuur weer, de bovenste rij een aantal mogelijke situaties van eenvoudig tot complexer. In de vakken wordt aangegeven welke salderingsmogelijkheden verder onderzocht kunnen worden, steeds uitgaande van een toekomst met digitale meters die per kwartier meten. Daarbij wordt wat achter de teller binnen die tijdsspanne gebeurt niet gemeten. Dit is dus een oneigenlijke vorm van salderen. Bij de nettariëfcomponenten wordt de mogelijkheid geopperd om het gezamenlijke effect op het net van het salderen over de verschillende verbruikers in hetzelfde gebouw, te bekijken. In dezelfde zin werd gesteld dat voor alle verbruikers die willen salderen en bij dezelfde leverancier zitten, deze mogelijkheid zou kunnen onderzocht worden.

3. Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt

Pieterjan Renier denkt dat het huidige decretale kader volstaat voor zonnedelen als financieel product. Zonnedelen als VNM vereist daarentegen heel wat aanpassingen. Het ontwerp digitale meters ligt al voor advies bij de Raad van State voor. Daarnaast zijn er de federale wetgevingsinitiatieven voor energie-overdracht, waaraan de VREG bijdraagt, gezien het ook op Vlaanderen een impact zal hebben. Verder bereidt de VREG een ontwerp flexibiliteit voor in samenwerking met het VEA en het Departement Omgeving. Dit alles om zonnedelen en VNM over een aantal jaren mogelijk te maken. De uitrol van de digitale meters begint volgend jaar in de praktijk. Ook de idee van verwerking door een databeheerder moet de komende jaren op poten gezet worden, maar de VREG is hard met de voorbereiding bezig, verzekert hij.

De kosten van extra investeringen in het net en de promotie van zuinige omgang met elektrische energie, zijn doelen van de nieuwe tariefstructuur. De voorbereiding is begonnen in 2016 en in het begin van dit jaar werd een lijvig rapport gepubliceerd. De tarieven worden niet specifiek voor zonnedelen ontwikkeld maar moeten omvattend zijn, onderstreept hij. Ze moeten kosten weerspiegelen, rationeel verbruik aanmoedigen, eenvoudig zijn, en de impact op het netgebruik bestrijken.

Flexibele toegang is een andere manier om het net te beheren. Hij kan worden geïntroduceerd in het contract of in de technische regels. De studie van 3E daarover wordt thans verder uitgewerkt, bevestigt hij. Er zijn ook initiatieven op Europees en federaal niveau. De vroegere dag-nachttarieven hebben minder zin dan vroeger door de beschikbaarheid van zonne-energie. Ze illustreren dat tarieven geen antwoord zijn op het flexibiliteitsvraagstuk met als bedoeling energie te kunnen overdragen tussen partijen.

4. Aansluitende vragen en antwoorden

Lydia Peeters treedt bij dat het systeem van zonnedelen, opdat het zou slagen, eenvoudig moet zijn voor de burgers en het hoogst mogelijke rendement moet halen. Zij onderstreept nogmaals het belang van de terugleververgoedingen, en neemt er akte van dat nog decretaal werk nodig is op tal van vlakken. In afwachting stelt zij voor de resultaten van het proefproject af te wachten.

Andries Gryffroy wil met zijn nota slechts een overzicht bieden van de mogelijkheden, legt hij uit. Zonnedelen, in zijn twee vormen van financieel product en VNM, is er daar één van, waarbij hij opmerkt dat het genoemde proefproject van de DNB's over het eerste gaat, niet het tweede. Het eerste blijft alleen uit omdat er geen businessmodel is, niet omdat er decretale aanpassingen ontbreken. Dat model ontbreekt omdat het injectietarief te laag is, wat dan weer ligt aan het

uitblijven van de digitale meter. Die moet er snel komen, bepleit het lid, in de plaats van paniek te zaaien over zijn complexiteit.

Hij erkent dat VNM projecten zou mogelijk maken die dat nu niet zijn zoals appartementsgebouwen of kmo-zones. Terugkerend op het financieel product roept hij de vraag op of de DNB's na het proefproject een rol moeten blijven spelen dan wel of de leveranciers of andere marktaggregatoren volstaan. Zijn de sprekers het ermee eens dat een aandeelhouder van een zonnevereniging die van leverancier wil veranderen, kan volstaan met zijn aandeel te verkopen?

In de tabel begrijpt hij nog altijd niet het verschil tussen 'voor onmiddellijk verbruik door alle verbruikers' en 'enkel voor onmiddellijk eigen verbruik'. Verwijzend naar het voorbeeld van het appartementsgebouw, geldt de vrijstelling van ODV's niet voor alle verbruikers. Klopt het dat men daarvoor altijd moet betalen, of men nu prosumant is of niet? Verder, hoe komt het dat de tabel nog steeds spreekt van een prosumententarief, terwijl het lid dacht dat dit zou verdwijnen met de digitale meter, die nochtans een uitgangspunt van de tabel is?

Tinne Rombouts vraagt wie nog initiatiefnemer kan zijn naast DNB en leverancier. Als men project per project kosten en baten wil bekijken, kan men volgens haar cherrypicking en lock-ins immers alleen vermijden met een coördinerende rol. Verder vraagt ze meer uitleg over het decretale initiatief flexibiliteit. Waarin wil men daarmee voorzien?

Ruben Baetens legt uit dat de DNB's betrokken zijn in het huidige proefproject omdat het gericht is op compensatie via de energiefactuur. Daarvoor moet men de aandelen van de verschillende EAN in de PV-installatie kennen, terwijl die nummers thans niet publiek zijn in België. In Nederland bestaat een database die de nummers geeft per adres. Daardoor is het hier veel moeilijker voor een ontzorgder om proactief een mogelijke businesscase voor te stellen, want hij heeft veel meer tijd nodig om aan data te komen. Men moet alle verbruikers een voor een om de toestemming vragen om hun nummer te kennen. Hij bevestigt nogmaals dat de lage terugleververgoeding het gevolg is van het ontbreken van digitale meters.

Wim Buelens legt uit dat in de tweede kolom van de tabel de energie- en nettarieven over de gegroepeerde verbruikers van een gemeenschappelijke PV-installatie gesaldeerd worden omdat er een globaal effect zichtbaar is op het aansluitpunt. Het prosumententarief is nog aanwezig in de tabel omdat er nog geen enkele beslissing is genomen over haar wegvallen.

Pieterjan Renier legt uit dat het decreet flexibiliteit moet mogelijk maken dat naast de vrije keuze van één leverancier, flexibility providers diensten aanbieden aan een eindafnemer zoals bijvoorbeeld een vergoeding om op een bepaald moment een apparaat uit te zetten, en dit onafhankelijk van een leverancier. Dat vereist veel dataoverdracht maar ook de definitie van die partijen. Hij treedt de heer Gryffroy bij dat behoedzaam moet omgesprongen worden met de vrije leverancierskeuze en dat men moet vermijden door een contract voor lange tijd aan dezelfde leverancier gebonden te zijn.

Tinne ROMBOUTS,
voorzitter

Robrecht BOTHUYNE
Johan DANEN,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

AmFT	aansluiting met flexibele toegang
CAPEX	Capital Expenditures
DNB	distributienetbeheerder
EAN	European Article Numbering
EPB	energieprestatie en binnenklimaat
ESCO	energy service company
FEBEG	Federatie van de Belgische Elektriciteits- en Gasbedrijven
GW	gigawatt
kmo	kleine of middelgrote onderneming
kW	kilowatt
kWh	kilowattuur
kWp	kilowatt-piek
ODV	openbaredienstverplichting
OPEX	Operating Expenditures
PPA	power purchase agreement
PV	photovoltaic
VEA	Vlaams Energieagentschap
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VNM	Virtual net metering
VREG	Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt